

Allochtone huwelijken

Joop de Beer en Carel Harmsen

Bij één op de drie huwelijken die de laatste jaren zijn gesloten, was ten minste één allochtone partner betrokken. Daarbij was in ongeveer zes op de tien gevallen sprake van een huwelijk tussen een allochtoon en een autochtoon. Bij deze gemengde huwelijken ging het in verreweg de meeste gevallen om westerse allochtonen. Huwelijken van niet-westerse allochtonen met autochtone Nederlanders waren veel minder talrijk. Surinamers en Antillianen trouwden relatief vaak met een autochtone partner, maar van de huwende Turken en Marokkanen koos slechts ongeveer één op de acht een autochtone partner.

Invloed allochtonen op de huwelijksmarkt

Op 1 januari 2002 telde Nederland 16,1 miljoen inwoners, waaronder 1,6 miljoen niet-westerse en 1,4 miljoen westerse allochtonen. Dit houdt in dat bijna een op de vijf inwoners een buitenlandse achtergrond heeft, hetzij doordat men zelf in het buitenland is geboren, hetzij doordat men een of twee in het buitenland geboren ouders heeft.

Het aantal allochtonen is de laatste jaren sterk gestegen. Tussen 1997 en 2002 vond een toename plaats met 411 duizend. In dezelfde periode groeide de totale bevolking met 538 duizend. Driekwart van de bevolkingsgroei kwam dus voor rekening van de allochtonen. Vooral het aantal niet-westerse allochtonen groeide sterk, met 337 duizend. De toename van het aantal allochtonen is toe te schrijven aan immigratie (de eerste generatie groeide met 236 duizend) en aan het feit dat allochtonen van de eerste generatie in Nederland kinderen krijgen. De tweede generatie groeide hierdoor met 174 duizend personen.

De toename van het aantal allochtonen heeft invloed op de huwelijksmarkt. In de periode 1997–2001 werden gemiddeld 86 duizend huwelijken per jaar gesloten. Bij 26 duizend van deze huwelijken was ten minste één van de partners allochtoon. Bijna een op de drie huwelijken kan dus worden beschouwd als een 'allochtoon huwelijk'. Van de 26 duizend allochtone huwelijken waren in 18 duizend gevallen een of beide partners in het buitenland geboren. In 10 duizend gevallen behoorde een van de partners tot de (in Nederland geboren) tweede generatie. Het totaal van deze groepen is groter dan 26 duizend, omdat één type huwelijk tot beide groepen kan worden gerekend. Dit betreft de 2 duizend eerste generatie allochtonen die trouwden met een tweede generatie allochtoon.

Van de 26 duizend allochtone huwelijken per jaar maken vijf groepen ongeveer 60 procent uit (staat 1). Het grootst is de groep die bestaat uit personen met een Nederlands-Indische (of Indonesische) achtergrond, gevolgd door de groep personen met een Duitse achtergrond. Bij beide groepen betreft het vooral personen van de tweede generatie. Daarna volgen de drie 'klassieke' groepen allochtonen, de Turken, Marokkanen en Surinamers. Bij deze groepen gaat het vooral om huwelijken van de eerste generatie.

Allochtone huwelijken naar samenstelling

Op grond van het geboorteland van de huwelijkspartners, en eventueel het geboorteland van hun ouders, kunnen verschillende soorten allochtone huwelijken worden onderscheiden. In bijna een derde van de 26 duizend allochtone huwelijken die jaarlijks worden gesloten, behoren beide partners tot de eerste generatie (staat 2). Het aantal huwelijken tussen twee partners van de tweede generatie is met ongeveer zeshonderd per jaar veel kleiner.

Staat 1
Gemiddeld jaarlijks aantal huwelijken waarbij ten minste één allochtone partner is betrokken, 1997/2001

Herkomstgroepering		Herkomstgroepering	
Nederlands-Indië/Indonesië	4 692	Voormalige Sovjet-Unie	423
Duitsland	3 084	Italië	411
Turkije	2 784	Frankrijk	321
Marokko	2 568	Verenigde Staten	304
Suriname	2 054	Egypte	304
België	946	Spanje	275
Verenigd Koninkrijk	705	China	250
Ned. Antillen en Aruba	685	Irak	212
Voormalig Joegoslavië	612	Iran	198
Polen	424	Thailand	185

Bij ongeveer 60 procent van de allochtone huwelijken is één van de partners autochtoon. Binnen deze gemengde huwelijken kunnen twee typen worden onderscheiden. Het eerste type is dat van de autochtone Nederlanders die trouwen met een in het buitenland geboren partner. In een aantal gevallen woonde die allochtone partner in het buitenland en kwam hij of zij als huwelijksmigrant naar Nederland. Het tweede type betreft huwelijken van autochtonen met een allochtoon van de tweede generatie. Laatstgenoemde huwelijken worden vaak gezien als een indicator die de mate van integratie aangeeft van in Nederland wonende allochtonen.

Staat 2
Gemiddeld jaarlijks aantal allochtone huwelijken, 1997/2001

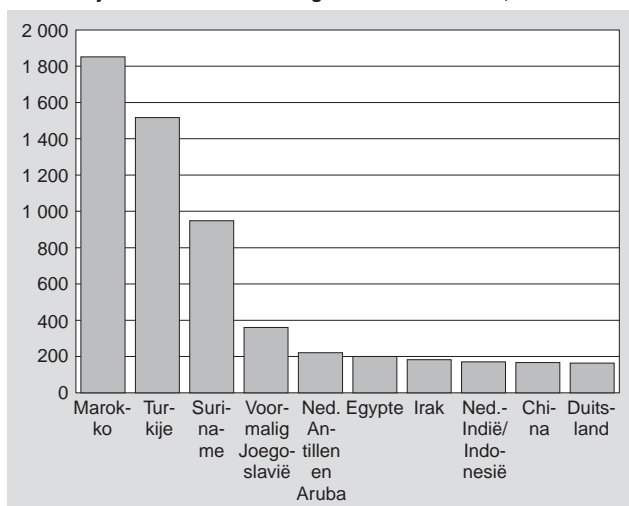
Man	Vrouw	
Eerste generatie	Eerste generatie	7 913
Eerste generatie Autochtoon	Autochtoon Eerste generatie	2 597 4 812
Tweede generatie Autochtoon	Autochtoon Tweede generatie	3 775 3 894
Eerste generatie Tweede generatie	Tweede generatie Eerste generatie	1 274 988
Tweede generatie	Tweede generatie	647
Totaal		25 899

Huwelijken van en met eerste generatie allochtonen

De grootste afzonderlijke categorie allochtone huwelijken wordt gevormd door de circa 8 duizend eerste generatie allochtonen die trouwen met een allochtoon die eveneens tot de eerste generatie behoort. In de meeste gevallen zal hierbij sprake zijn van huwelijksmigratie. Een voorbeeld hiervan is een al in Nederland wonende allochtoon, die destijds in het kader van gezinshereniging als kind naar Nederland kwam en nu een huwelijk aangaat met een partner uit het land van herkomst. De grootste drie groepen binnen deze categorie worden gevormd door Marokkanen, Turken en Surinamers (grafiek 1). Deze drie groepen tezamen nemen 55 procent (4,3 duizend) van de huwelijken tussen twee eerste generatie allochtonen voor hun rekening.

De tweede categorie wordt met 7,4 duizend per jaar gevormd door huwelijken tussen autochtone Nederlanders en een eerste generatie allochtoon. Het gaat hierbij relatief vaak om westerse immigranten (grafiek 2), waarbij het aantal huwelijken tussen een Nederlandse man en een buitenlandse vrouw veel groter is dan

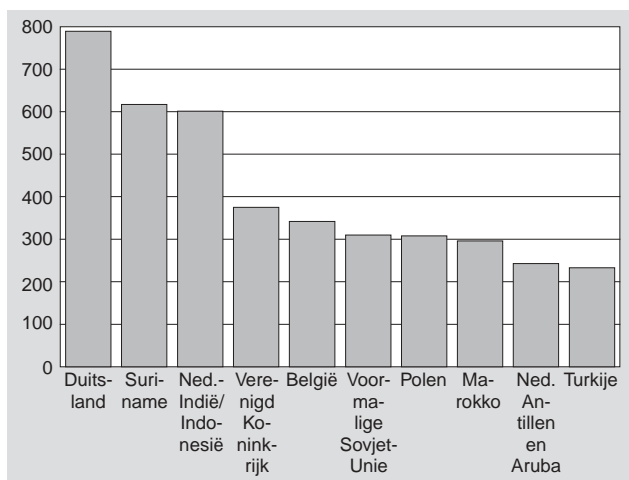
1. Huwelijken tussen twee eerste generatie allochtonen, 1997/2001

het aantal huwelijken tussen een Nederlandse vrouw en een buitenlandse man. Zo is van de 800 huwelijken tussen een Duitse en een autochtone partner in 500 gevallen de man autochtoon. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het bij deze cijfers alleen gaat om huwelijken van paren die in Nederland wonen. Nederlandse vrouwen die met een buitenlandse man trouwen, verhuizen mogelijk vaker naar het buitenland dan Nederlandse mannen die met een buitenlandse vrouw trouwen.

Relatief veel Nederlandse mannen trouwen met een Poolse of Russische vrouw (tezamen ongeveer zeshonderd per jaar). Andere belangrijke 'donorlanden' voor bruiden zijn Thailand, de Filipijnen en Brazilië.

2. Huwelijken tussen autochtoon en eerste generatie allochtoon, 1997/2001

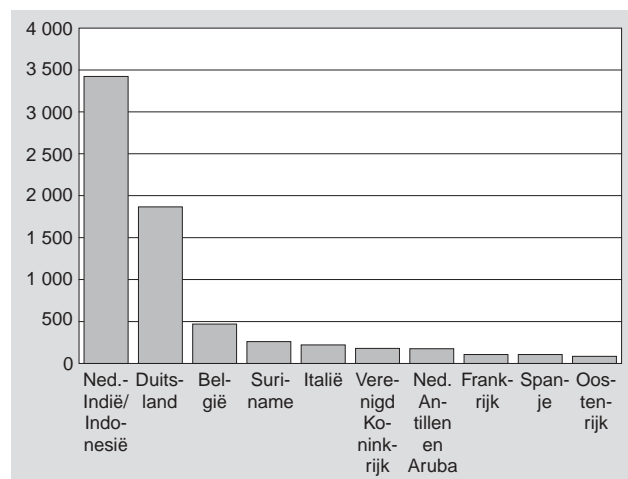

Huwelijken van en met tweede generatie allochtonen

De derde, naar omvang vergelijkbare, categorie huwelijken is die tussen tweede generatie allochtonen en een autochtone Nederlander (7,7 duizend per jaar). In verreweg de meeste gevallen betreft het westerse allochtonen. Personen met een Nederlands-Indische/Indonesische, Duitse of Belgische achtergrond vormen tezamen driekwart (5,8 duizend) van het totaal (grafiek 3).

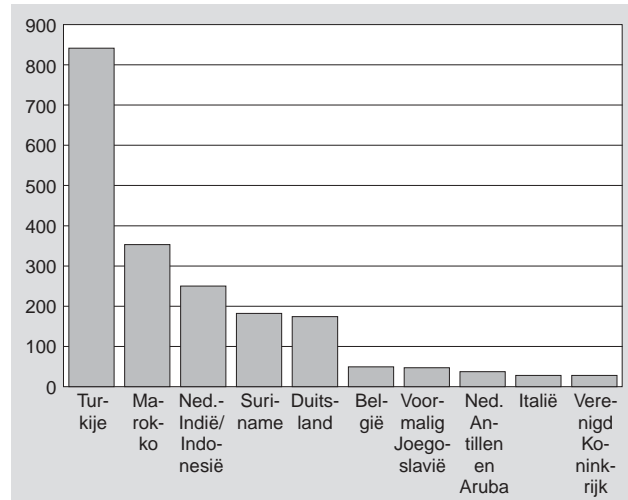
De vierde categorie wordt gevormd door tweede generatie allochtonen die met een allochtoon van de eerste generatie trouwen. Dit betreft 2,3 duizend huwelijken per jaar. In veel gevallen is hierbij sprake van huwelijksmigratie. Vooral veel niet-westerse allochtonen van de tweede generatie trouwen met een partner uit het land van herkomst (grafiek 4). Van de duizend Turken van de tweede generatie die in het huwelijk treden, kiest een veel groter aantal

3. Huwelijken tussen tweede generatie allochtoon en autochtoon, 1997/2001

een partner uit het land van herkomst (800) dan een partner die eveneens tot de tweede generatie behoort (ruim honderd). Nog minder vaak valt de keus op een autochtone partner (nog geen zeventig).

4. Huwelijken tussen eerste en tweede generatie allochtoon, 1997/2001

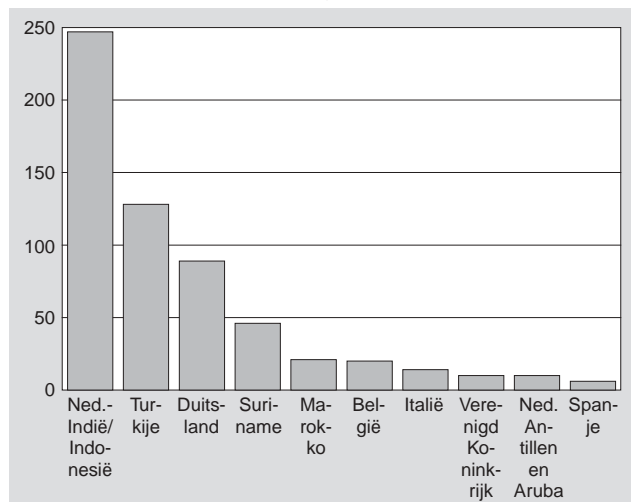

De vijfde en laatste groep is tevens de kleinste: tweede generatie allochtonen die trouwen met een allochtoon die eveneens tot de tweede generatie behoort. Dit betreft ongeveer zeshonderd huwelijken per jaar. De meeste allochtonen van de tweede generatie hebben voorkeur voor een partner die in het land van herkomst is geboren (vooral niet-westerse allochtonen) of voor een autochtone partner (vooral westerse allochtonen). Huwelijken tussen twee partners van de tweede generatie komen in absoluut opzicht met 250 paren het vaakst voor bij personen met een Nederlands-Indische/Indonesische achtergrond (grafiek 5), al is ook dit minder dan tien procent van de in het huwelijk tredende Nederlands-Indische/Indonesische tweede generatie.

Gemengde huwelijken en integratie

Bij één op de drie huwelijken die de laatste jaren zijn gesloten was ten minste één allochtone partner betrokken. Daarbij was in ongeveer zes op de tien gevallen sprake van een gemengd huwelijk, in die zin dat het een huwelijk betrof tussen een allochtoon en een autochtoon. Dit betekent echter nog niet dat op basis van deze cijfers geconcludeerd mag worden dat er sprake is van een sterke mate van integratie. In verreweg de meeste gevallen betreft het immers westerse allochtonen. In andere gevallen gaat het om (vaak mannelijke) autochtone Nederlanders die trouwen met een

5. Huwelijken tussen twee tweede generatie allochtonen, 1997/2001

buitenlandse partner (waaronder bruiden uit landen als Polen, Rusland, Thailand, de Filipijnen en Brazilië). Huwelijken van niet-westerse allochtonen met autochtone Nederlanders zijn dan ook niet talrijk. De grootste groep gemengde huwelijken betreft Surinamers: per jaar trouwen bijna negenhonderd Surinamers met een autochtone partner (*staat 3*). Bij Antillianen is het absolute aantal lager omdat er aanzienlijk minder Antillianen dan Surinamers in Nederland wonen, maar is het percentage hoger. Zestig procent van de huwende Antillianen trouwt met een autochtone

Staat 3
Gemiddeld jaarlijks aantal huwelijken tussen een autochtoon en een allochtoon, 1997/2001

Herkomstgroepering	Totaal	In % van totaal aantal huwelijken van betreffende herkomstgroepering
	<i>absoluut</i>	<i>%</i>
Nederlands-Indië/Indonesië	4 025	86
Duitsland	2 657	86
Suriname	878	43
België	812	86
Verenigd Koninkrijk	555	79
Ned. Antillen en Aruba	417	61
Polen	368	87
Marokko	342	13
Voormalige Sovjet-Unie	338	80
Italië	332	81
Turkije	298	11
Frankrijk	265	83
Verenigde Staten	232	76
Spanje	228	83
Voormalig Joegoslavië	200	33
Thailand	181	98
Filipijnen	162	90
Brazilië	130	87
Hongarije	129	87
Oostenrijk	120	85

Nederlander. Van de huwende Turken kiest daarentegen slechts 11 procent voor een autochtone partner. Ook bij de meeste andere niet-westerse allochtonen is dit aandeel minder dan dertig procent.

Aantal huwelijken gesloten in de periode 1997–2001 naar herkomstland van de allochtone partner, stand 1 januari 2002

Herkomstgroepering	Man en vrouw eerste generatie allochtoon (zelfde land)	Man en vrouw eerste generatie allochtoon (verschillend land) ¹⁾	Man eerste generatie, vrouw tweede generatie allochtoon ¹⁾	Man tweede generatie, vrouw eerste generatie allochtoon ²⁾	Man eerste generatie allochtoon, vrouw autochtoon	Man autochtoon, vrouw eerste generatie allochtoon	Man tweede generatie allochtoon, vrouw autochtoon	Man autochtoon, vrouw tweede generatie allochtoon	Man en vrouw tweede generatie allochtoon ²⁾	Totaal
Totaal	33 194	6 369	6 369	4 939	12 983	24 060	18 875	19 470	3 236	129 495
waaronder										
Nederlands-Indië/										
Indonesië	641	216	177	1 071	1 144	1 863	8 576	8 540	1 233	23 461
Duitsland	449	369	229	641	1 382	2 564	4 746	4 593	446	15 419
Turkije	7 156	430	2 538	1 667	820	343	150	175	642	13 921
Marokko	8 845	413	1 439	326	858	622	104	126	106	12 839
Suriname	4 320	424	616	294	1 029	2 057	608	694	229	10 271
België	171	155	76	168	689	1 022	1 142	1 208	100	4 731
Verenigd Koninkrijk	234	332	87	51	996	880	428	469	50	3 527
Ned. Antillen en Aruba	828	275	128	55	600	613	379	495	50	3 423
Voormalig Joegoslavië	1 644	156	144	90	323	372	125	179	27	3 060
Polen	173	24	13	48	74	1 468	150	149	21	2 120
Voormalige Sovjet-Unie	347	37	10	27	70	1 479	79	61	7	2 117
Italië	70	112	67	73	308	250	534	569	72	2 055
Frankrijk	99	85	39	29	291	500	257	279	27	1 606
Verenigde Staten	147	126	56	19	359	632	82	87	14	1 522
Egypte	709	292	58	8	390	23	19	17	3	1 519
Spanje	53	76	40	40	185	420	228	305	30	1 377
China	748	88	30	37	11	257	19	44	14	1 248
Irak	693	219	19	–	85	32	4	7	–	1 059
Iran	514	116	24	2	182	128	6	19	1	992
Thailand	14	3	2	1	23	859	15	7	1	925
Filippijnen	75	6	3	5	17	774	9	8	1	898
Brazilië	54	27	7	8	69	544	15	22	–	746
Hongarije	31	7	6	37	30	256	177	184	16	744
Oostenrijk	11	26	21	30	61	118	206	215	22	710
Vietnam	500	29	1	–	22	132	2	2	–	688
India	342	103	14	8	56	79	30	31	2	665
Zuidafrika	103	48	17	6	102	264	35	52	7	634
Roemenië	110	15	6	3	59	388	8	16	1	606
Pakistan	324	151	43	10	47	20	3	4	–	602
Nigeria	84	117	27	1	202	151	1	2	1	586
Griekenland	46	44	34	25	149	67	90	86	18	559
Portugal	90	50	19	17	92	147	57	66	17	555
Voormalig Tsjecho-Slowakije	32	9	8	8	38	314	57	77	9	552
Sri Lanka	436	13	1	–	33	34	1	4	–	522
Hongkong	86	207	37	28	15	70	18	32	17	510
Colombia	40	20	6	2	28	372	1	6	1	476
Afganistan	372	56	2	–	16	13	–	–	–	459
Australië	27	31	13	5	133	147	39	54	2	451
Canada	14	34	14	3	78	183	48	64	6	444
Ghana	217	41	11	–	83	90	–	1	–	443
Kaapverdië	229	35	14	6	36	86	11	13	6	436
Zwitserland	7	27	10	16	70	109	88	90	7	424
Somalië	332	41	4	–	23	21	–	–	–	421
Tunesië	139	44	33	5	146	25	7	13	1	413
Algerije	83	124	24	9	128	20	5	12	2	407
Japan	200	15	3	5	7	129	5	10	2	376
Dominicaanse Republiek	40	21	3	–	17	275	3	2	–	361
Syrië	187	78	3	–	46	15	4	–	–	333
Ethiopië	153	74	3	–	34	49	1	–	–	314

¹⁾ Gerangschikt naar geboorteland van de man.²⁾ Gerangschikt naar geboorteland van de ouders van de man.